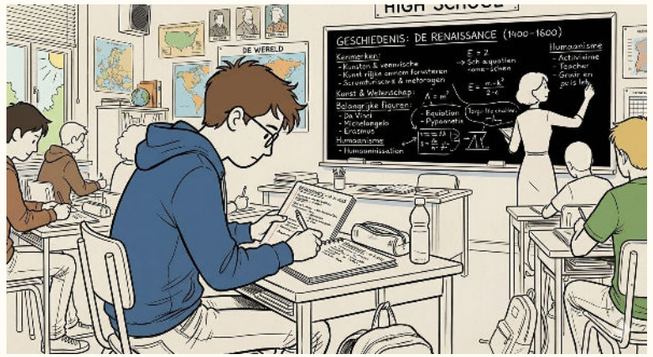
De onzichtbare klassenassistent

Geef slimmer les met nudging

Made with GAMMA

Deze workshop gaat over de kracht van kleine duwtjes die leerlinggedrag veranderen.

Made with GAMMA

Dit is nudging:

Nudging betekent letterlijk **'duwtjes geven'** – kleine interventies die gedrag beïnvloeden zonder

Het gaat om **slimme keuzearchitectuur** waarbij mensen volledig vrij blijven in hun beslissingen.

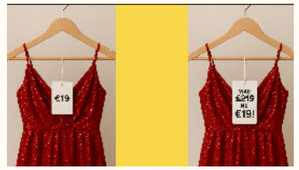
Nudging is dus: (on)bewust sturen naar positief en natuurlijk gedrag.

Nudging is dus niet: overtuigen, framing of manipulatie.

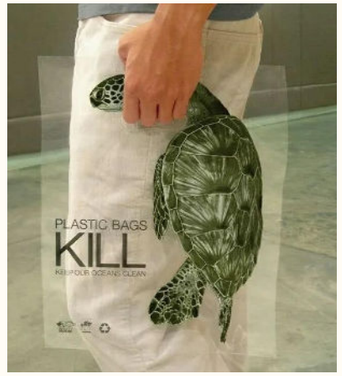
TIP: Alles wat visueel of opvallend is, werkt vaak goed.

Made with GAMMA

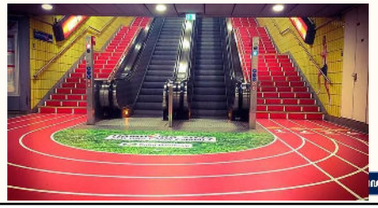
Enkele voorbeelden van nudging:

Made with GAMMA

Voorbeelden van nudges in de klas

Made with GAMMA

Wat beweegt ons brein (niet)?

Langzaam systeem

- **klein!**

- rationeel
- kritisch
- weloverwogen
- bewust
- logisch
- kost inspanning

Snel systeem

- **shortcuts**

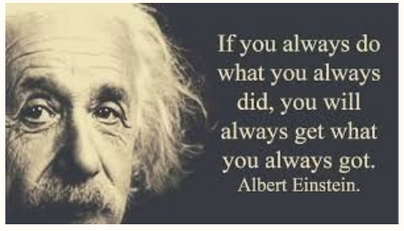
- ‘oerbrein’
- intuitie en instinct
- lui
- nieuwsgierig
- verlies aversie
- risicomijdend
- ongemak = onprettig
- beloning = dopamine

Zelf *nudgen*? Gebruik de bromvliegmethode!

- Bedenk welk **gedrag** jij wilt veranderen
- Benoem het **gewenste gedrag**
- **Bedenk redenen** waarom een leerling dit gedrag wel of niet zal vertonen
- Maak een zo **concreet mogelijke tekening** van de situatie

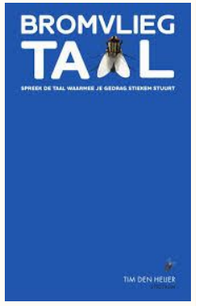

! **Belangrijk: durf te proberen en te experimenteren.**
Kijk wat het je wel/niet brengt.

Made with GAMMA

Zo kun jij ‘bromvliegtaal’ het beste gebruiken:

- **Gebruik de gebiedende wijs**
  (je brein hoeft niet na te denken over de actie: bijv. ‘Pak boek!’)
- **Begin de les of een opdracht met een vraag**
  (de nieuwsgierigheid wordt geprikkeld)
- **Spreek in de ‘je’-, ‘jij’- en ‘wij’ vorm**
  (goed voor het persoonlijk aanspreken en het groepsgevoel)
- **Gebruik - waar het kan - de taal van je doelgroep (mits het niet *awkward* is :-)**
  (zo kom je in de *in*-groep in plaat van *out*-groep)
- **Schrijf zoveel mogelijk in concrete taal en zo mogelijk op B1 niveau**
  (dit kost het brein het minst energie om te lezen (ja, ook voor hoogopgeleiden))
- **Maak de belangrijkste begrippen in je tekst *vetgedrukt* of geef ze een kleur**
  (‘anders zijn’ trekt de aandacht van ons brein)
- **Herhaal, herhaal, herhaal**
  (een boodschap blijft pas in het brein hangen als deze 7x is gehoord)
- **Gebruik verliesaversie**
  (het is erger om iets te verliezen, dan om iets te winnen)
- **Gebruik metaforen, beeldspraak en verhalen (dus niet alleen de feiten)**
  (ons brein is zeer visueel ingesteld en llet meer op de verpakking, dan op de inhoud)
- **Geef een reden waarom je iets vraagt**
  (de reden zelf hoeft geen hout te snijden, het brein gaat al akkoord bij het woordje ‘want’ of ‘omdat’)
- **Noem iets een ‘effect’, dan heeft het meteen effect** :-)

Made with GAMMA

Wat beweegt een leerling **niet**?

doe ik anders nooit	weet 't niet / snap 't niet / ken 't niet	ik durf 't niet
is niet voor mij	te veel te kiezen	klasgenoten keuren het af
dat doen mensen zoals ik niet	niet belangrijk	niemand anders doet het (zichtbaar)
ik doe 't op de toets wel	kan 't al / snap 't wel / heb ik niet nodig	morgen start ik echt…

Wat beweegt een leerling **wel**?

Zelfbedrog: dit kan ik!

Ongemak: het is vervelend om het niet te doen

Luiheid: waarom moeilijk doen als het makkelijk kan (de lat zo hoog leggen dat leerlingen er onderdoor lopen)

Aantrekkelijk: herhaling herhaling herhaling, iets doen dat niet mag, iets met kleur en opvallendheid, de docent verbeteren

Sociaal: de anderen doen het ook

Nieuwsgierig: opvallende zaken trekken de aandacht

Schaarste: dit wil ik niet missen

Wederkerigheid: jij doet iets voor mij, dus ik doe iets voor jou

Autoriteit: iemand in een witte jas 'zal wel gelijk hebben'

Made with GAMMA

Maak geen sludge van je nudge

Let op deze valkuilen:

- *niet* horen we niet
- fout voorbeeld
- poster (systeem 2 ipv 1)
- sensory overkill

Made with GAMMA

Samenvatting & afsluiting

Kracht van subtiliteit

Nudging is een krachtig, subtiel instrument om gedrag te sturen zonder mensen hun keuzevrijheid af te nemen. Kleine veranderingen, grote impact.

Jouw rol hierin

Bewust worden van nudges om je heen én zelf slimme, respectvolle nudges ontwerpen. Je hebt nu de kennis om positieve verandering te creëren.

"Grote problemen hebben soms maar kleine oplossingen nodig."

Meer weten over nudging in de klas?

Neem contact op met:

Doesjka Dijkstra (dm.dijkstra@tabor.nl) of

Vanessa Kirunda-Appelman (vam.kirunda@tabor.nl)

Of kijk op www.ikgeefscheikunde.nl

Meteen doen! Tips

Made with GAMMA